

Erkko-lukion Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta ja päivitys.....	1
2. Lakien velvoitteet koulutuksen järjestäjille	3
3. TASA-ARVOA JA YHDENVERTAISUUTTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET	4
4. Tasa-arvotilanteen kartoitus Erkko-lukiossa	6
5. Tasa-arvotilanne ja vertaaminen aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan ...	15
6. Toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tilannekartoituksen perusteella	16
6.1 Opiskelijoiden esille nostamat kehittämiskohteet.....	16
6.2 Henkilökunnan esille nostamat kehittämiskohteet.....	17
6.3 Sovitut toimenpiteet tilanteen parantamiseksi.....	17
7. TOIMINTAOHJEET ONGELMATILANTEISSA	19
8. Materiaalia ryhmänohjaukseen	20
8.1 Määritelmiä	20
8.2 Ohjeita opiskelijalle.....	21
9.0 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta TIEDOTTAMINEN.....	22

1.TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN LAADINTA JA PÄIVITYS

Erkko-lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu lakiin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609), yhdenvertaisuuslakiin (39.12.2014/1325) ja lukiolakiin (10.8.2018/714). Suunnitelma liitetään osaksi lukion opetussuunnitelmaa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on tukea tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista oppilaitoksen arjessa ja antaa keinoja ja välineitä yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Sen tarkoituksena on sitouttaa Erkko-

lukion henkilöstö ja opiskelijat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on kirjattuna selvitys Erkkö-lukion tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävästä toimenpiteistä, tasa-arvotilanteesta, mahdollisista ongelmakohdista sekä toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja lukion toiminnan kehittämiseksi. Suunnitelmassa huomioidaan yhdenvertaisuuden toteutuminen opiskelijavalinnoissa, opetuksen järjestämisessä ja opintosuorituksien arvioinnissa. Lisäksi on tärkeää ennaltaehkäistä ja lopettaa seksuaalinen ja sukupuolen perusteella tapahtuva häirintä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista seurataan, tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa tai vähintään kolmen vuoden välein. Suunnitelmaan sisällytetään arvio aikaisemman suunnitelman toteutumisesta.

Tasa-arvosuunnitelmaluonnosta ovat käsitelleet tiimin esityksen pohjalta opiskelijakunnan hallitus, opiskelijat sekä opettajakunta opettajainkokouksessa. Tasa-arvosuunnitelman hyväksyi johtosäännön mukaisesti Orimattilan sivistys- ja hyvinvointivaliokunta.

Erkkö-lukion henkilömäärä toukokuu 2024
(Wilma, 9.5.2024)

	naisia	miehiä	yhteensä
rehtori	1		1
apulaisrehtori		1	1
opettajia	10	8	18
toimistosihteeri	1		1
opiskelijoita	84	75	159
opiskelijakunnan hallitus	5	0	5
yhteensä	96	84	180

2.LAKIEN VELVOITTEET KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJILLE

Yhdenvertaisuuslaki

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on yhdenvertaisuuslain 6§ mukaan arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä. Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus arvioida yhdenvertaisuutta myös työnantajan näkökulmasta.

Tasa-arvolaki

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa 5§

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta; 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi; 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- ja opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

3.TASA-ARVOA JA YHDENVERTAISUUTTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta toteutetaan Erkko-lukiossa v. 2024 seuraavasti:

Oppilaitostasolla

- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat osa Erkko-lukion arvopohjaa (LOPS 2011), johon koko henkilökunta on sitoutunut
- opiskelutilat tukevat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista: sukupuolineutraali wc, hissi, opiskelutilat
- tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan vuosittain useilla valtakunnallisilla ja koulun omilla kyselyillä
- koulu tukee ja kannustaa opiskelijoita vaikuttamaan omaan oppimisympäristöönsä. Mm. opiskelijakunnan edustajalla on mahdollisuus osallistua opettajainkokoukseen ja moniin koulun arkea koskeviin suunnittelupalaveriin

Opintojen ohjaus ja seuranta toteutuvat yhdessä laaditun suunnitelman mukaan. Työnjako ja tehtävät alla mainittujen ryhmien kesken on kirjattu opetussuunnitelmaan

- opinto-ohjaaja, ohjaus on sukupuolitietoista
- ryhmäohjaajat
- koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä
- opiskelun tuki -ryhmä (OT-ryhmä) kokoontuu kerran jaksossa
- erityisopettaja
- aineenopettajat

Muu tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja yhteishenkeä rakentava toiminta

- opiskelu- ja elämänhallintataidotunnit 1., 2. ja 3. vuositasoille 1–2 kertaa opintojaksossa, toteuttajina aiheeseen perehdytetyt aineenopettajat, ryhmäohjaajat, kuraattori ja etsivä nuorisotyö
- 1. vuositason ryhmäytymisiltapäivä ensimmäisen jakson aikana
- jaksokahvit kunkin opintojakson alussa
- teemapäivät ja tapahtumat, joita suunnittelevat ja toteuttavat sekä opettajat että opiskelijakunta (mm. Aatospäivä, robomediapäivä ja liikuntapäivä)
- uskonnollisille tilaisuuksille (Joulukirkko) on vaihtoehtona uskonnoton tilaisuus, joka järjestetään samaan aikaan. Opiskelija voi valita kumman tilaisuuden tahansa. Tapatumien sisällöistä tiedotetaan myös huoltajia.

- koulun yhteinen aamunavaus järjestetään kerran viikossa maanantaisin. Seurakunnan edustaja käy pitämässä aamunavauksen jokaisen opintojakson alussa: aamunavauksissa ei rukoilla tai harjoiteta uskontoa eikä esitetä kutsuja uskonnollisiin tilaisuuksiin
- opintomatkat luovat yhteishenkeä ja ryhmäyttävät opiskelijoita
- opiskelijakunnalla on oma tila, joka on kaikkien opiskelijoiden käytettävissä. Tilaan on hankittu erilaisia pelejä, mikroaaltouuni, kahvinkeitin ja jääkaappi. Opiskelijakunta on laatinut tilan käytöstä omat järjestyssäännöt.

Opiskelu ja arviointi

- yhdenvertaisuutta käsitellään useiden oppiaineiden oppitunneilla (mm. terveystieto, maantiede, psykologia, matematiikka ja fysiikka) muiden tehtävien lomassa
- opettajat ovat sitoutuneet yhdenvertaisuuteen ja sen edistämiseen
- oppitunneilla ja opiskelijaryhmissä puututaan epäasiallisiin tilanteisiin
- opettaja muodostaa oppitunnilla ryhmätöiden työskentelyryhmät, mikä estää syrjintää
- opettajien käytössä on arviointityökalu jokaisesta opintomodulista, jonka tavoite on yhdenmukaistaa arviointia ja tehdä arviointimenetelmät näkyviksi
- arviointiperusteet käydään yhdessä läpi kunkin opintojakson alkaessa
- opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua opintojaksojen suunnitteluun ja antaa opintojaksoista palautetta

Oppimiserojen huomioiminen

- Koulumme arvoperustaan kuuluu jokaisen opiskelijan lähtötason, valmiuksien ja lahjakkuuden huomioon ottaminen. Lukiossamme on hyvät mahdollisuudet saada monipuolista yksilöllistä ohjausta. Tilat ja kalusteet ovat muunneltavissa erilaisiin opiskelumenetelmiin ja –tilanteisiin sopiviksi.
- Oppimiseroja huomioidaan eriyttämällä opetusta. Kunkin opiskelijan taito- ja tavoitetasolle pyritään tarjoamaan sopivan tasoista opetusta, oppimisen tapoja ja materiaaleja. Arvosanat perustuvat useaan erityyppiseen osaamisesta näyttöön, jotka on eritelty arviointiperusteissa.
- Oppimiseroja huomioidaan tarjoamalla tukea mm. pidennetyllä koeajalla, luki-vaikeuksia auttavilla toimilla, tukiopetuksella, suullisilla näytöillä sekä kevennetyllä arviointiasteikolla. Tuen tarve arvioidaan yksilöllisesti. Opiskelu ei ole sidoksissa vuosiluokkiin.

- Useat opintojaksot voi suorittaa itsenäisesti, mikäli siihen on perusteltu syy. Koulukohtaisessa opintojaksotarjonnassa ja koulun omien painopistealueiden suuntautumislinjoilla on huomioitu opiskelijoiden eri kiinnostuksen kohteet ja oppimistyylit.
- Opinto-ohjaaja on läheisessä vuorovaikutuksessa peruskoulun opinto-ohjaajien kanssa. Ryhmänohjauskeskusteluissa paneudutaan kahden kesken tai pienryhmissä yksilöllisempiin opiskeluun liittyviin asioihin. Nuorisotoimi ja
- Opiskelu- ja elämänhallintataidon tunnit tuovat resursseja opiskelun haasteisiin.

4. TASA-ARVOTILANTEEN KARTOITUS ERKKO-LUKIOSSA

Kartoituksessa on hyödynnetty koulun omaa kyselyä, joka toteutettiin opiskelijoille kevätlukukaudella 2024 sekä Kouluterveyskyselyä vuodelta 2023.

A) Koulun oma kysely 2024

Kyselyn pohjana on käytetty opetushallituksen oppaassa esiintyvää kyselyä (Oppaat ja käsikirjat 2019:4a, Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella s. 66).

Opiskelijat vastasivat tasa-arvotilannetta koskevaan kyselyyn helmikuussa 2024. Kyselyä on uudistettu, joten vertailutietoa saadaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua.

Vastaajina olivat 1. ja 2. vuositason opiskelijat (59 kpl).

PERUSTIETOA VASTAAJISTA

Sukupuoli	(%)
poika/mies	42
tyttö/nainen	54
muu	0
en halua vastata	3

VIIHTYVYYS, TURVALLISUUS JA OPPILAITOKSEN TOIMINTAKULTTUURI

	Kyllä (%)	Ei (%)	Muutos Kyllä (%-y)
Tuletko mielelläsi oppilaitokseen?	83	17	
Tunnetko olosi turvalliseksi oppilaitoksessa?	95	5	
Pystytkö kääntymään henkilökunnan puoleen, jos sinulla on huolia oppilaitoksessa?	78	22	
Oppilaitoksessa jokainen saa olla oma itsensä ja ilmentää sukupuoltaan tai sukupuolettomuuttaan haluamallaan tavalla.	85	9	

OLETKO OPPILAITOKSESSA KULUNEEN VUODEN AIKANA

	Kyllä (%)	Ei (%)	Muutos Kyllä (%-y)
kokenut syrjintää sukupuolen perusteella?	7	93	
kokenut syrjintää alkuperän, kansalaisuuden tai ihonvärin perusteella?	5	95	
kokenut syrjintää vammaisuuden perusteella?	2	98	
kokenut syrjintää seksuaalisen suuntautumisen perusteella?	2	98	
kokenut syrjintää sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella?	3	97	
kokenut syrjintää uskonnon tai vakaumuksen perusteella?	0	100	
kokenut syrjintää terveydentilan perusteella?	2	98	
kokenut syrjintää iän perusteella?	10	90	
kokenut syrjintää kielen perusteella?	3	97	

OLETKO OPPILAITOKSESSA KULUNEEN VUODEN AIKANA

	Kyllä (%)	Ei (%)	Muutos Kyllä (%-y)
havainnut syrjintää sukupuolen perusteella?	12	88	
havainnut syrjintää alkuperän, kansalaisuuden tai ihonvärin perusteella?	8	92	
havainnut syrjintää vammaisuuden perusteella?	8	92	
havainnut syrjintää seksuaalisen suuntautumisen perusteella?	12	88	
havainnut syrjintää sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella?	14	86	
havainnut syrjintää uskonnon tai vakaumuksen perusteella?	5	95	
havainnut syrjintää terveydentilan perusteella?	2	98	
havainnut syrjintää iän perusteella?	14	86	
havainnut syrjintää kielen perusteella?	7	93	

JOS VASTASIT EDELLISIIN KYSYMYKSIIN YHTEEN TAI USEAMPAAN KOHTAAN KYLLÄ:

	Kyllä (%)	Ei (%)	Muutos Kyllä (%-y)
Saatoitko syrjintätapauksen koulun henkilökunnan tai jonkin muun tahon tietoon? (minkä? vaihtoehdot: Opettaja tai ohjaushenkilöstö, rehtori, opiskelijahuolto, valvova viranomainen, poliisi, terveydenhuolto, muu-mikä) Kohta Kyllä opettajalle 2 kpl muu 1 kpl	17	83	

Missä roolissa syrjintään syyllistynyt henkilö toimi (tähän alakohdat: opettaja, rehtori, opiskelijaterveydenhuollon edustaja, muu henkilökunnan edustaja, muu oppilaitoksen ulkopuolinen, toinen opiskelija opettaja 1 kpl toinen opiskelija 6 kpl			
Ryhtyikö oppilaitos riittäviin toimenpiteisiin syrjintäepäilyn selvittämiseksi?	11	89	
Jatkuuko syrjintä edelleen tai onko se toistunut?	78	22	

OPETUS JA OHJAUS

Miten opetusta ja ohjausta voitaisiin mielestäsi kehittää niin, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuisivat oppilaitoksessa paremmin?

Avoimia vastauksia
Erilaisista ihmisistä ja identiteeteistä ja niiden hyväksymisestä keskusteltaisiin enemmän. Sukupuolineutraalia opetusta kaivataan. Opettajat olisivat ystävällisempiä meille ja kohtelisi meitä kiltimmin. Ollaan vain nuoria, jotka yrittävät parhaansa. Kaikki on jo hyvin. No nyt se tehdään ihan hyvin :) Toimii hyvin. Ei kiinnitetä ylimääräistä huomiota. Niin, että opetettaisiin tasa-arvon arvoja niin, ettei koetta olevan eriarvoinen kuin muut.

OPPIKIRJAT JA MUU OPETUSAINEISTO

Miten oppilaitos voisi parantaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioon ottamista oppikirjoissa ja muussa opetusmateriaalissa?

Avoimia vastauksia

Ei mitenkään.

Opetusmateriaaleissa on erilaisia ihmisiä.

Kirjat ja oppimateriaalit ovat jo hyviä.

Antakaa meidän kirjoittaa muistiinpanoja vihkoon, en opi, jos kirjoitan koneelle, miksi kyseenalaistatte meidän vihkoon kirjoittamista se on myös hyvä oppimisen tapa!

Verkkokirjat esimerkiksi lukihäiriöisille/-vaikeuksien omaaville.

Auttamalla jokaista yhtä paljon opetusmateriaalien saamisessa.

HÄIRINTÄ

Seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää voi olla esimerkiksi vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvat loukkaavat huomautukset tai nimittelyt, loukkaava kaksimielinen tai härski puhe, ahdistavaksi tai loukkaavaksi koettu sosiaalisen median aineisto, epäasiallinen viesti tai puhelu, ei-toivottu lähentely tai fyysinen koskettelu tai epämiellyttävältä tuntuva seksuaalinen ehdotus. Häirintää voi olla myös esimerkiksi rasistinen tai seksuaaliseen suuntautumiseen, uskontoon, vammaisuuteen, ikään tai kieleen kohdistuva loukkaava ja vihamielisen ilmapiirin luova teko.

Oletko viimeksi kuluneen vuoden aikana kokenut tai havainnut seksuaalista tai sukupuolittunutta häirintää tai muuta häirintää oppilaitoksessa?

	Kyllä (%)	Muutos Kyllä (%)
Kyllä, itseeni kohdistuvana	4	
Kyllä, johonkuhun toiseen opiskelijaan kohdistuvana	4	
Kyllä, henkilökunnan jäsenen kohdistuvana	0	
En	93	

JOS VASTASIT JOHONKIN KYSYMYKSEEN MYÖNTÄVÄSTI

	Kyllä (kpl)	Ei (kpl)	Muutos Kyllä (%)
Saatoitko häirintätapauksen oppilaitoksen henkilökunnan tai muun tahon tietoon? (tähän vaihtoehtoja: Opettaja tai ohjaushenkilöstö, rehtori, opiskelijahuolto, poliisi, valvova viranomainen, terveydenhuolto, muu-mikä)	2	5	
Jos vastasit Kyllä, niin kenelle kerroit?			
opettaja 1 kpl rehtori 1 kpl			
kuuluiko häirintään syylistynyt oppilaitoksen henkilökuntaan?	1	5	
oliko häirintään syylistynyt toinen opiskelija?	4	2	
liittykö kokemasi tai havaitsemasi häirintä			
sukupuoleen / seksuaalisuuteen	2		
alkuperään, kansalaisuuteen tai ihonväriin			
terveydentilaan	1		
kieleen			
uskontoon tai vakaumukseen			
vammaisuuteen			
seksuaaliseen suuntautumiseen			
sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun			

JOS KERROIT HÄIRINNÄSTÄ OPPILAITOKSEN HENKILÖKUNNALLE

	Kyllä (kpl)	Ei (kpl)	Muutos Kyllä (%)
ryhtyikö oppilaitos riittäviin toimenpiteisiin asian selvittämiseksi?	0	4	
jatkuuko häirintä edelleen?	2	4	

MITEN SEKSUAALISTA JA SUKUPUOLITTUNUTTA HÄIRINTÄÄ JA MUUTA HÄIRINTÄÄ VOISI VÄHENTÄÄ OPPILAITOKSESSA?

Avoimia vastauksia

Ei oikein mitenkään.

Tekemällä selvät säännöt sen poistamiseksi, rangaistukset ja siitä avoimesti puhuminen.

Normalisoidaan muunsukupuolisuus tai seksuaalisuus eikä mitenkään tehdä siitä mitään erikoisuutta.

Opettakaa oppilaille, ettei niin saa tehdä ja puuttukaa siihen, jos joku kertoo kokeneensa tai nähneensä häirintää.

Opettamalla hyväksyntää.

Valistaa ja herättää ihmisiä.

Ei sitä ole.

Tasa-arvolla.

En osaa sanoa.

MUUTA

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat oppilaitoksessani seuraavista syistä mielestäni hyvin/huonosti

Avoimia vastauksia

Aika hyvin.

Tasa-arvo on ihan jees.

Ihan suhteellisen hyvin.

Juu hyvin se toteutuu, ei tarvitse paljon mitään muuttaa mielestäni.

Taitaa toimia hyvin. En ole huomannut muuta.

B) Kouluterveyskysely 2023

Tähän on poimittu opettajakunnan tärkeimmät positiiviset sekä negatiiviset havainnot (boldilla).

MYÖNTEISET ASIAT / ONNISTUMISET, HUOMIOT SUHTEESSA EDELLISEEN TIEDONKERUUSEEN 2021?	ASIAT, JOTKA HERÄTTÄVÄT HUOLTA TULOSTEN PERUSTEELLA SUHTEESSA EDELLISEEN TIEDONKERUUSEEN 2021?
Koulunkäynti ja oppiminen	Koulunkäynti ja oppiminen
Oppimiseen ja koulunkäyntiin tukea tarvinneista saaneet apua ryhmänohjaajalta 95 % ja opettajilta 89 %	Opintojen merkityksen vähentymisen 21,3 % (pysynyt samana vuosina 2019–2023) Riittämättömyyden tunne opiskelijana 21,3 %
	Vaikeuksia kirjoitustehtävissä 27,5 % , kokeisiin valmistautumisessa 50 % (+ 12,4 %) , laskutehtävissä 31,3 % , läksyjen tekemisessä 28,8 % , oppimistaidoissa 42,9 % , suullisessa esiintymisessä 41,3 %
Kouluyhteisö	Kouluyhteisö
Luokan tai ryhmän ilmapiiri tukee mielipiteen ilmaisua 88,8 % , Luokan tai ryhmän opiskelijat viihtyvät yhdessä 90,0 %	
Mielen hyvinvointi	Mielen hyvinvointi
Ollut huolissaan mielentilastaan kulu- neen 12 kk aikana 30,7 % (- 14,3 %)	Sosiaalinen ahdistuneisuus 43 % (+ 6,1 %)
Riski syömishäiriöille 10,3 % (- 5,2 %)	Tyytyväisyys elämäänsä tällä hetkellä 60,8 % (- 8,6 %)
Ruokatottumukset ja kouluruokailu	Ruokatottumukset ja kouluruokailu

Koululounaan syömiseen on varattu tarpeeksi aikaa 91,1 % (+ 11,6 %)	Ei syö koululounasta päivittäin 30,4 % (+ 7,0 %), tytöt 50,0 % (+ 21,0 %), pojat 12,2 % (- 4,1 %)
Koululounas tarjotaan sopivaan aikaan 91,1 %	Koululounas on maultaan hyvää 55,1 % (- 8,3 %)
Vapaa-aika	Vapaa-aika
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa 92,3 %, kuukausittain 94,9 % (aikaisemmin 100 %)	Harrastaa kuvataidetta tai valokuvamista vähintään kuukausittain – 14,7 %
Väkivalta, syrjintä ja häirintä	Väkivalta, syrjintä ja häirintä
Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana 88,8 %	Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana + 5,7 %
Ei ole osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen 92,5 %	Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana 29,5 % (+ 5,4 %), tytöt 44,7 %, pojat 15,0 %
	Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla 20,5 % (+ 7,1 %)
	Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana 15,0 % (+ 5,3 %)
	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 5,0 %
Osallisuus	Osallisuus
Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön 66,2 %	Erittäin heikko osallisuuden kokemus 14,9 % (+ 4,8 %)

5. TASA-ARVOTILANNE JA VERTAAMINEN AIKAISEMPAAN TASA-ARVOSUUNNITELMAAN

Aiempi tasa-arvosuunnitelma on vuodelta 2019 ja sen pääpaino on tasa-arvolain toteutumisessa. Mm. syksyllä 2018 koulun omassa kyselyssä kysymykset kohdentuvat siihen, miten sukupuolten ('naisten ja miesten') tasa-arvo toteutuu Erkko-lukiossa opiskelijoiden kohtelussa, kurssivalinnoissa ja arvioinnissa.

Vuoden 2024 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa tasa-arvonlain näkökulmien rinnalla painottuvat aiempaa enemmän myös yhdenvertaisuuslain näkökulmat. Yhdenvertaisuuslaissa pääpaino on häirinnässä ja syrjinnässä, joka ei kohdennu vain sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun. Yhdenvertaisuuslaissa syrjintäperusteita ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy.

Erkko-lukiossa koulun omissa vuoden 2019 ja vuoden 2024 kyselyissä esitetyt kysymykset eivät vastaa toisiaan, siksi vertaamista ei voida luotettavasti tehdä. Vuoden 2024 kyselystä on poistettu kysymykset, jotka kohdentuivat 'mies- ja naisopiskelijoiden' kurssivalintoihin. Lisäksi vuoden 2024 suunnitelmassa nykytilan selvittämisessä on Erkko-lukion oman keväällä 2024 tehdyn kyselyn lisäksi käytetty aineistona myös Kouluterveyskyselyn (2023) tuloksia.

Jotain kuitenkin voitiin vertailla. Koulun omassa vuoden 2019 kyselyssä sanalista, sanatonta tai fyysistä seksuaalista syrjintää ilmoitti kokeneensa 13 % kyselyyn vastanneista. Vuoden 2024 kyselyssä kysymykseen 'Oletko viimeksi kulu-
neen vuoden aikana kokenut tai havainnut seksuaalista tai sukupuolittunutta häirintää tai muuta häirintää oppilaitoksessa?' vastasi 12,3 % kyllä. Kouluterveyskyselyssä 2023 kyselyyn vastanneista oli kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana 29,5 % (+ 5,4 %), tytöt 44,7 %, pojat 15,0 %. Kouluterveyskyselyn kysymysasettelussa jäi kuitenkin epäselväksi, tarkoitettiinko häirinnällä koulussa tapahtuvaa häirintää, vai häirintää yleensä, kuten somessa. Lisäksi kouluterveyskyselyn tuloksia käsiteltiin ryhmänohjauksessa ja 2. vuositasen vanhempainillassa. Koulun oma kysely toteutettiin vasta tämän jälkeen.

Jatkossa vertaaminen aikaisempaan helpottuu, kun käytetään samaa kysely- ja selvityspohjaa.

Suullisen palautteen perusteella syrjityksi tulemisen kokemus koulun omassa kevään 2024 kyselyssä johtui ainakin osittain siitä, että kaikki eivät mielestään saa käyttää opiskelijakunnan tilaa. Myös se, että kaikki vuositasot eivät osallistu tiettyihin tapahtumiin tai retkiin koettiin syrjinnäksi.

Vuosien 2019–2024 aikana koulussa on puututtu tasa-arvoon, häirintään ja syrjintään liittyviin ongelmiin, jos ne ovat tulleet henkilökunnan tietoon. Vuoden 2024 suunnitelmaan on koottu useita keinoja, miten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta toteutetaan Erkko-lukiossa jo nyt. Tehokasta ja tarkoituksenmukaista puuttumista varten suunnitelmaan on lisätty selkeitä toimintaohjeita sekä opiskelijoille että henkilökunnalle tilanteisiin, joissa kokee, havaitsee tai saa tietoonsa häirintää tai syrjintää oppilaitoksessa.

6.TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI TILANNEKARTOITUKSEN PERUSTEELLA

6.1 Opiskelijoiden esille nostamat kehittämiskohteet

Opiskelijat valitsivat koulun oman kyselyn tulosten perusteella kaksi kehitettävää kohdetta:

Osio: Viihtyisyys, turvallisuus ja oppilaitoksen toimintakulttuuri

Kysymys: "Tuletko mielelläsi oppilaitokseen?"

Vastaukset: Kyllä 83 %, Ei 17 %.

Osio: Viihtyisyys, turvallisuus ja oppilaitoksen toimintakulttuuri

Kysymys: "Pystytkö kääntymään henkilökunnan puoleen, jos sinulla on huolia oppilaitoksessa?"

Vastaukset: Kyllä 78 %, Ei 22 %.

6.2 Henkilökunnan esille nostamat kehittämiskohteet

Kehittämiskohteet kouluterveyskyselyn pohjata.

Koulunkäynti ja oppiminen

- Opintojen merkityksen vähentyminen 21,3 % (pysynyt samana vuosina 2019–2023)
- Riittämättömyyden tunne opiskelijana 21,3 %
- Vaikeuksia kirjoitustehtävissä 27,5 %, kokeisiin valmistautumisessa 50 % (+ 12,4 %), laskutehtävissä 31,3 %, läksyjen tekemisessä 28,8 %, oppimistaidoissa 42,9 %, suullisessa esiintymisessä 41,3 %

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

- Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana 29,5 % (+ 5,4 %), tytöt 44,7 %, pojat 15,0 %
- Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla 20,5 % (+ 7,1 %)

6.3 Sovitut toimenpiteet tilanteen parantamiseksi

Toimenpiteitä henkilöstön esille nostamiin asioihin.

Syrjintä ja häirintä

Tasa-arvosuunnitelmaan on lisätty henkilökunnalle yhtenäiset ohjeet siitä, kuinka toimitaan kiusaamis- häirintä- ja syrjimistilanteissa. Lisäksi suunnitelmaan on lisätty määritelmiä ja ohjeet opiskelijalle ongelmatilanteissa toimimiseksi.

Ohjeet ja määritelmät käydään läpi lukuvuoden alkaessa ja aina ennen opiskelijoille suunnattua kyselyä tasa-arvotilanteesta. Opiskelijan toimintaohjeet syrjintätilanteissa laitetaan näkyville myös koulun ilmoitustaululle. Opiskelijoita kannustetaan ilmoittamaan havaituista epäkohdista henkilökunnalle. Tiedon jakamista lisätään.

Mahdollinen asiantuntijavierailu liittyen seksuaaliseen ehdotteluun ja ahdisteluun.

Vaikeudet oppimistaidoissa

Tuen mahdollinen lisääminen ja tuen oikea-aikainen kohdentaminen. Sosiaalisen ahdistuneisuuden käsittelyä hyvinvointitunneilla toteutettavien aihepiirien yhteydessä.

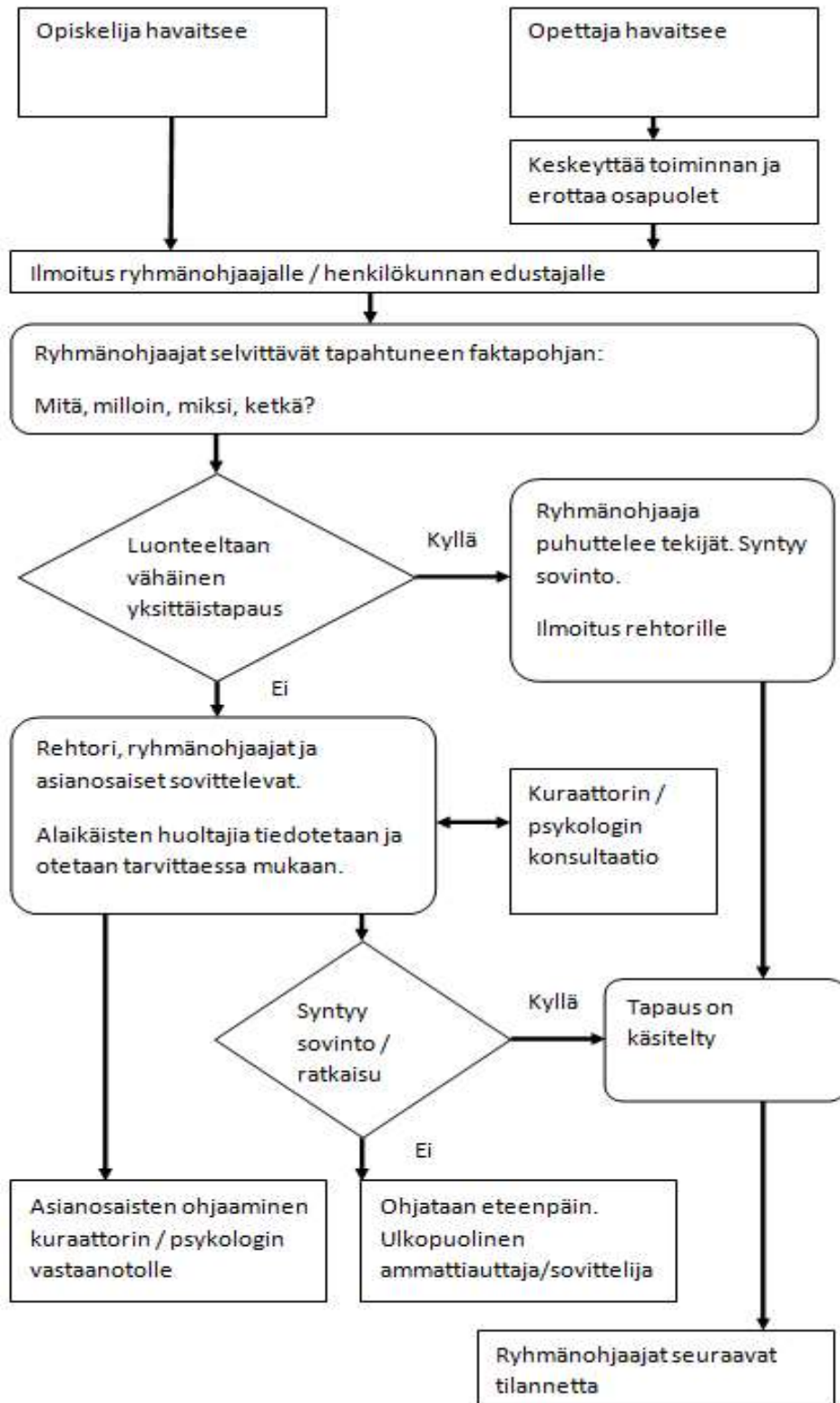
Toimenpiteitä opiskelijoiden esille nostamiin asioihin

Ratkaisuja pohditaan yhdessä hyvinvointitunneilla. Toimenpiteet voivat olla seuraavan kaltaisia:

Opiskelijakunnan tilan käytön parantamiseksi opiskelijakunta sopii tilan käytön periaatteet yhteisessä kokouksessa lukukauden alkaessa.

Opintomatkoista ja tapahtumista tiedotetaan paremmin. Tehdään näkyväksi, että jotkin opintomatkat kuuluvat tietyn opintojakson opintoihin, eikä siten ole tarkoitus syrjiä tiettyjä opiskelijoita.

7. TOIMINTAOHJEET ONGELMATILANTEISSA (kiusaaminen, syrjintä ja häirintä)



8. MATERIAALIA RYHMÄNOHJAUKSEEN

Määritelmät käydään läpi ryhmänohjauksessa aina lukukauden alkaessa ja aina ennen opiskelijoille kohdennettua kyselyä tasa-arvotilanteesta.

Toimintaohjeet syrjintä- ja häirintätapauksissa esitellään niin ikään ryhmänohjauksessa, sekä kiinnitetään ilmoitustaululle.

8.1 Määritelmiä

Häirintä on yhdenvertaisuuslaissa kielletty syrjinnän muoto. Häirinnällä tarkoitetaan henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaavaa käyttäytymistä. Käyttäytymisen tulee liittyä johonkin yhdenvertaisuuslaissa mainittuun syrjintäperusteeseen, jotta se luokiteltaisiin häirinnäksi. Syrjintäperusteita ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy.

Häirinnäksi luokittelun edellytyksenä on lisäksi, että käyttäytymisellä luodaan henkilöä tai ihmisryhmää halventava tai nöyryyttävä taikka niitä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Yksi lain muutoksista on, että häirintä voi kohdistua yksittäisen henkilön lisäksi abstraktiin ryhmään.

Häirintää on esimerkiksi rasistinen, homofobinen tai vammaisvihamielinen kiusaaminen. Häirintä voi olla loukkaava suullista kommentointia, mutta sen ei tarvitse olla suullista: myös loukkaavat tai uhkaavat kuvat, tekstit ja symbolit voivat olla häirintää.

Tasa-arvolaissa kielletään lisäksi seksuaalinen häirintä ja sukupuoleen perustuva häirintä. Tällaisen häirinnän osalta valvontaviranomaisena on tasa-arvovaltuutettu.

(yhdenvertaisuusvaltuutettu.fi)

8.2 Ohjeita opiskelijalle

Miten toimia syrjintä- ja häirintätapauksissa

Jos mahdollista, kerro ja keskustele tapahtuneesta tai tapahtuvasta syrjinnästä. Joskus keskustelu ja asian esille tuominen voi ratkaista tilanteen.

Voit kääntyä opetus- ja ohjaushenkilöstön, oppilaitoksen muun työntekijän tai johdon puoleen. Opiskelijahuollosta (terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi) voit saada tukea. Myös opiskelijakunnalta tai opiskelijajärjestöltä voi pyytää apua. Jos oppilaitoksella on häirintä- tai yhdenvertaisuushenkilö tai tasa-arvo-vastaava, voit olla yhteydessä häneen.

Voit myös pyytää kirjallisen selvityksen tapahtuneesta. Oppilaitoksen ja muun koulutusta järjestävän yhteisön on annettava kirjallinen selvitys hänelle, joka katsoo joutuneensa syrjinnän kohteeksi. Selvitys auttaa arvioimaan, onko kyseessä syrjintä. Voit pyytää apua tai tukea jo keskusteluun tai yhteydenottoon.

Voit ottaa yhteyttä yhdenvertaisuusvaltuutettuun (www.yhdenvertaisuus.fi), jos epäilet syrjintää yhdenvertaisuuslain perusteella. Jos taas tapaus koskee tasa-arvolain kieltämää syrjintää, voit ottaa yhteyttä tasa-arvovaltuutettuun (www.tasa-arvo.fi).

Tapauksen voi viedä myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan (www.yvtltk.fi/fi) arvioitavaksi mikäli tapauksessa sovelletaan yhdenvertaisuuslakia. Lautakunta ei voi määrätä hyvitystä tai muuta korvausta maksettavaksi. Lautakunnan päätöksistä voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Jos kyseessä on työturvallisuuslaissa kielletty häirintä tai työsopimuslain vastainen menettely, voi ohjeita ja neuvoja työpaikalle pyytää työsuojeluviranomaiselta (www.avi.fi).

Mikäli epäilet, että on tapahtunut rikos, voit tehdä rikosilmoituksen poliisille (www.poliisi.fi).

(Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella, Opetushallitus, Oppaat ja käsikirjat 2019:4a, s. 64)

9.0 TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

Tasa-arvosuunnitelmasta tiedotetaan koko henkilökunnalle ja opiskelijoille heti suunnitelman ilmestymisen jälkeen Wilman kautta. Suunnitelmasta tiedotetaan myös sidosryhmille. Siitä kerrotaan uusia opettajia perehdytettäessä. Ryhmän-ohjaajat esittelevät suunnitelman kaikille lukion aloittaville opiskelijoille.

Tasa-arvosuunnitelma on näkyvillä lukion kotisivuilla. Jokaisen opiskelijan olisi saatava käsitellä tasa-arvosuunnitelman sisältäviä asioita ainakin kerran lukio-opintojensa aikana. Suunnitelma liitetään osaksi opetussuunnitelmaa.